

**SZEGEDI
ÜNNEPI
HETEK
1974**

XV. Szegedi Nyári Tárlat a Móra Ferenc Múzeum képtárában, szeptember 16-ig.

Fotóklubok X. Szegedi Szalonja. Fotókiállítás a Bartók Béla Művelődési Központban, augusztus 20-ig.

A tápai gyékényszövés. Kiállítás a tápei művelődési házban, augusztus 24-ig.

Kokas Ignác festőművész kiállítása a November 7. Művelődési Központban, szeptember 1-ig.

Mészáros Dezső szobrászművész szabadtéri szoborkiállítása a Mórakertben, augusztus 20-ig.

Melocco Miklós szobrászművész kiállítása a Közművelődési Palota kupolájában, augusztus 20-ig.

Móra Ferenc-émlékiállítás a Somogyi-könyvtár olvasótermében, augusztus 20-ig.

Szeged környéki népi élet, tékák, ládák, szörhímzések. Néprajzi kiállítás a Bartók Béla Művelődési Központban, augusztus 20-ig.

A szegedi fűszerpaprika története. Kiállítás a Mórca Zsigmond Művelődési Házban, szeptember 10-ig.

Érvényesüljön a tánc szépsége

Létai Dezső az együttes új műsoráról

Az Állami Népi együttes új műsorát — Rábai Miklós mellett — Létai Dezső tervezte, őt kompozícióját láthatta a bemutató közönsége. A főiskolán Rábai Miklóstól tanult néptánc-koreográfiát. 1957 óta van az együttesnél, Szegeden ő irányította a próbákat, a Táncra, muzsikára című produkció „átültetését” szabadterre.

— A munka nyilvánvalóan nem Szegeden kezdődött. Az összeállítás eleve úgy terveztük, hogy nagy tömeghez szóljon, populáris, közvetlenül érthető legyen. Nem akartunk valami meglepően újszerű folklór-műsort, hanem a színpadi előadás követelményei szerint feldolgoztuk, de minden eddigénél hagyományhűbb, eredeti anyagot bemutatni. Az volt a szándékunk, hogy a színpadon is érzékelhető legyen a hegyközi vagy széki hangulat, az az atmoszféra, amelyet a különböző vidékeken, a táncra kelt embereket nézve érez az ember. Hogyan lehet ilyet teremteni ekkora színpadon? Elég bonyolult dolog, talán egy példát mondok: jártam Széken, filmfelvételeim már voltak, csak a zenét vettem magánra és figyeltem. Csipkészek, Alsószeg és Felsőszeg lakói külön-külön, saját táncházakba járnak, mulatni az időt. Megfogadják a zenekart, és a zsúfolásig telt, körülbelül 48 négyzetméter alapterületű táncházban — a gyönyörű táncok hagyományos sorrendjét szigorúan betartva — ropják, ameddig a kedvük tart. Hárman vigyázzák közben a rendet; felejthetetlen

élmény. De hogyan lehet a 48 négyzetméter kiteríteni 6 ezer ember elé? A változtatások elkerülhetetlenek: nincs negyedik fal, máshova kell tenni a zenekart, a színpad törvényei szerint átrendezni néhány részletet, felerősíteni vagy éppen elhagyni, nem maradhat a zsúfoltság, ki kell nyitni az egész képet, hogy érvényesüljön a tánc szépsége. A szíkiek improvizálnak, csodálatos spontán mozdulataik vannak, de mi nem küszöbölhetjük ki a beállítottságot, költött a táncosok mozgása. Bizonyos művészi színvonalon, ha anyanyelvi fokon ismerjük a motívumokat, elérhetjük, hogy a színpadi, feldolgozott tánc — improvizálásnak hasson.

— Közeledik az együttes megalakulásának 25. évfordulója. Változtak-e ennyi idő alatt művészi célkitűzéseik? Hogyan szolgálja ezeket az

új műsor, hol a helye az együttes eddigi produkciói között?

— Az alapkonceptió ugyanaz, mint 1950-ben: felkutatni, megőrizni, művészi színvonalú előadásokkal életetni és továbbfejleszteni a folklórt, a zenei és táncincset. Arra azonban nem könnyű választ adni, hogyan tettük vagy tesszük ezt? A 25 év alatt rengeteg népi értéket mutattunk meg, különböző vidékek táncincset dolgoztuk fel, sokféle módon, hiszen a folklór nagyon sokféle gondolat és érzelmek közlésére alkalmas, formanyelvén jóval szélesebb skálájú tartalmak kifejezhetők, mint hajdan gondolták. Egyszerre hordozza magában a múltat, jelent és jövőt. Sokkal összetettebb, komplexebb annál, minthogy egyszerűen naív, paraszti művészetnek tartjuk, hiszen magába foglalja a lehetőséget: a mához is szóljon, a jelenkor emberére is hasson. Akár bizonyíték lehet a mostanában kibontakozott társadalmi méretű mozgalom, amelyről Csöri Sándor szavaival azt mondanám: a népművészetnek nem a divatja, az ideje jött el, létjogosultsága van.

— Az együttes megalakulásakor azonban még az volt a központi kérdés: élő-e a magyar néptánc, hatnak-e a feldolgozások a ma emberére? Rábai Miklós az érdem, a legelső között volt, akik a néptáncot színpadi művészetté emelték. Az Állami Népi Együttes azóta rengeteg kísérletezett, gondolkodunk csak a balladákra, a háromfelvonásos Kisbajtárra. Voltak műfajhatárokat szelő produkcióink, különféle drámai és groteszk műsoraink. Ezután is kísérletezünk, nem kötelezzük el magunkat egyetlen stílusirány, vagy forma mellett sem. Az új, Szegeden bemutatott műsor, összegezés. Ha úgy tesszük, állásfoglalás a népművészet e felvirágzó korszakában a különböző stílusok, formák, alkotói elképzelések között.

Sulyok Erzsébet

Népzenei találkozó

A dorozsmai szélmalomnál rendeznek megyei népzenei találkozót augusztus 18-án, vasárnap délután 4 órai kezdettel hét együttes részvételével. A közönség hallhatja a Szegedi Orvostudományi Egyetem citerazenekarát, a deszki szerb klubot, a mórakert halmi citerazenekart, a röszei Hasyító együttest, a csanyteleki Summás kórust, a Csongrád megyei KISZÖV aranykorszak népzenei szekcióját, valamint a dorozsmai ÁFESZ citerazenekarát.

**Bécs—
Salzburg—
Graz**

9 nap autóbusszal, IX. 23—30. Részvételi díj: 3200,— Ft + költőpénz.

Jelentkezés és felvilágosítás: **EXPRESS Utazási Iroda**, Szeged, Kígyó u. 3. szám. Telefon: 11-792, 11-095.

Kulturális érték és közönségigény találkozik Szegeden

Villáminterjú dr. Orbán Lászlóval

Nem emlékszünk nyárávadra Szegeden, a szabadtéri játékokon, melyről elmaradt volna. Hivatalt elfoglaltsága mellett idén is szakított időt magának, dr. Orbán László kulturális miniszter, hogy megnézze a dómuszpad valamely előadását — ezúttal a Magyar Állami Népi Együttes premierjét.

— Bár a Táncra, muzsikára bemutatójának csupán az első része ment le, hadd kérdezzük meg: tetszik az előadás?

— Nagyon. Szeretném megragadni az alkalmat, s elmondani, örülök annak, hogy idén is eljuthattam a szegedi szabadtérre, a játékoknak erre a bemutatójára. Tudomásom szerint Budapesten már játszott az új műsorát az Állami Népi Együttes, jómagam azonban most látom először. Csak gratulálhatok a társulat valamennyi tagjának, a művészeti vezetőnek, alkotóknak, táncosoknak, zenészeknek, kórusnak — és külön is Rábai Miklósnak.

— Az alkalmat hadd ragadjuk meg mi is. Miben látja a szegedi szabadtéri kultúrpolitika jelentőségét?

— Az egyik feltétlenül az, hogy közművelődési célokat szolgál, kulturális, érték és közönségigény találkozik Szegeden, s számomra úgy tűnik, a kritikai visszhang is egyre inkább összecseng a közönség tapsaival. Az idején értékelni még korai,

egyelőre a helyi vezetők feladata, de — mint hallottam — sikeres előadások zajlottak le. Ki becsülhetné le, hogy egy-egy alkalommal hentezen ültek a nézőtérre, ki vonhatja kétségbe annak a vállalkozásnak hatalmas értékeit, mely hetek alatt 80—85 ezer embert mozgalt meg. Szegeden azt látjuk, hogy kulturális értékek jutnak el a tömegekhez, vagyis szocialista kultúrpolitikánk legfőbb célja valósul itt meg. A szegedi szabadtéri másik jelentőségét abban fogalmaznám meg, ami egyébként a jövőben kötelező is, hogy ez volt az első ilyen kultúrpolitikai tett, nagy hagyományai vannak. Abban a szabadtéri hálózathoz, mely az évek során kiépült az országban, városokban, községekben — Szeged teremtett példát, adott inspirációt, s ez a tény önmagába véve is megfogalmazza az elkövetkező évek feladatait Szeged számára. Megtartva és fejlesztve az értékeket keresnünk kell az előrelépés további lehetőségeit. Azt hiszem, az eddigi eredmények lerakták az alapokat, a szegedi Minisztérium a jövőben is minden támogatást megad a szegedi játékoknak, politikailag, erkölcsileg, anyagiilag — számkunkra sem lehet közömbös, ha az emberek nyári szabad idejük egy részét hasznosan, igazi kulturális értékekkel ismerkedve tölthetik el.

Nikolényi István

Megvizsgálta a szegedi útépitéseket a megyei NEB

Tegnap, csütörtökön Szegeden a megyei párt- és tanácsszékházban ülést tartott a Csongrád megyei Népi Ellenőrzési Bizottság. Többek között megvitatta a tanácskezelésben levő utak javításának, karbantartásának és korszerűsítésének tapasztalatairól szóló jelentést.

A növekvő gépjárműforgalom egyre több és jobb minőségű utat igényel, amelyhez jelentős anyagi és technikai eszközök szükségesek. Azonban — ez országos tünet — a helyi tanácsok nem használják fel az utak javítására és karbantartására az állami költségvetésből folyósított összegeket. Az igen jelentős pénzmaradványok — a meglévő kapacitások mellett — a kihasználatlan lehetőségeket tükrözik.

Szegeden a múlt évben tervezett 11 útjavítás, korszerűsítés közül csak három készült el maradéktalanul. A hiányosságok oka általában a nem eléggé körültekintő közlekedési tervezés, és a KPM-mel való pontatlan koordináció. A tervkézfésítés elhúzódtak, és időközben a tervezési programokat is megváltoztatták. Például a Széchenyi tér korszerűsítését a programváltoztatások miatt — jóváhagyott terv nélkül — helyszíni tervezői művezetés mellett végezték.

A megyében túlnyomórészt a hódmezővásárhelyi Közüti Építő Vállalat, a Szegedi Magas- és Mélyépítő Vállalat, valamint az Aszfaltútépítő Vállalat szegedi főépítészeti szervezete végzi a kivitelezést. Ezek a vállalatok az éves terv összeállításánál általában még nem ismerik, hogy a tanácsoknak milyen munkát kell majd vállalniuk. Tehát hiányzik a pontos koordináció. A tanácsok által megrendelt munkák a hódmezővásárhelyi Közüti

Építő Vállalat és a Szegedi Magas- és Mélyépítő Vállalat kapacitásának csak 10—20 százalékát, illetve 70—75 százalékát kötik le.

A naprakész nyilvántartás is hiányzik az utak állapotáról. Így aztán a felújításoknál az esetleges személyi tapasztalatokat és a lakossági bejelentést veszik figyelembe. A NEB — határozatai között — felhívta a figyelmet a felmérések elkészítésére és folyamatos vezetésére. Azt is javasolta, hogy különösen Szegeden az útkarbantartási munkáknál még jobban vegyék figyelembe a vendégforgalom érdekeit.

H. M.

Konferencia a belső ellenőrzésről

Több mint ezer hazai, továbbá lengyel, NDK-beli és csehszlovák szakemberek részvételével belső ellenőrzési konferencia kezdődött csütörtökön Pécsen. Drecin József, az Országos Tervhivatal elnökhelyettese köszöntötte a megjelenteket. A háromnapos pécsi konferencia célja a belső ellenőrzés továbbfejlesztésére hozott 1973. évi kormányhatározat megvalósításának elősegítése. Az első nap központi előadóját dr. Trethon Ferenc pénzügyminiszter-helyettes volt, aki a belső ellenőrzés fejlesztésének időszaki kérdéseit ismertette.

Hivatás és hobbi

— Özdon, amatőr tánc csoportban tanítottam, amikor továbbképzésen figyeltem fel rá Rábai Miklós. Megkérdezte, volna-e kedvem az Állami Népi Együttesben táncolni? Hirtelen nem is tudtam, mit válaszoljak. Akkoriban már menyasszony voltam, vőlegényem semmiképpen sem egyezett bele, hogy hivatásos táncos legyek. Választanom kellett, s a tánc bizonyult erősebbnek — emlékszik vissza Varga Erzsébet, az együttes szólistájának. — Nem bántam meg, hogy így döntöttem. 24 éve vagyok az együttes tagja. Férjemmel is itt ismerkedtem meg, évekig együtt dolgoztunk — ő most a pécsi színház főrendezője.

Varga Erzsébet számtalan produkcióban szerepelt, művészi munkáját Liszt-díjjal jutalmazták. Az együttes tagjaként Európában és a tengeren túl, számtalan országban megfordult.

— A sok-sok élményből hadd elevevünk fel kettőt! Kínai turnénk során meglepett, hogy az egzotikus zenéhez szokott közönség milyen lelkesedéssel fogadta műsorunkat. Egyik előadásunkat hatalmas futballpályán tartottuk. A 90 ezres közönség földön ülve, odaadó figyelemmel leste a magyar táncosok mozdulatait. Az üveges dallamait másnap már az utcán fűtyörészték. Angliai vendég szereplésünkhöz különös emlékem fűződik. Az előadásunk előtti sajtótájékoztatót megkezdte tőlem: „Főzni is olyan jól tud, mint táncolni?” — De még mennyire, mind a tíz ujját megnyalná! — válaszoltam. Vendéglátóink hamarosan szavamon fogtak,

megkértek, főzzek valami finom ételt. Számba vettem az elérhető alapanyagot, s olasz étel mellett döntöttem, melyet a pörköltözhöz hasonlóan kell elkészíteni. Jó magyarosnak megaprikáztam, magam is csodálkoztam, amikor még a lábaimat is kitorölték.

Nem egyedül táncos a családban. Lányam is hasonló foglalkozást választott, az Operaház balerinája. Különös figyelemmel kísérik egymás munkáját, együtt izgulnak a sikerért. De Varga Erzsébetnek van egy különös hobbija, amit eleinte titkolni igyekezett családja előtt.

— Kissé szokatlan sportot választottam, hajtok az ügétón. Nagyon szeretem a lovakat, s élvezem a versenyzés izgalmát. Reggelként 5 órakor már kint vagyok a pályán, onnan megyek dolgozni. Igaz, kicsit nehéz, s olykor veszélyes is ez a hobbi, de nem tudok lemondani róla. Am maradtok a versenyzésnél, fogadni soha nem szoktam.

L. Zs.

Kamaraest a Muzsikáló udvarban

A nyár zenei programja — melyet a szegedi kamarazenekar szerdai koncertje zárt le — szerencsére nem hiálkodott fárasztó bőséggel. A tapasztalatok szerint az ünnepi hetek kulturális művészeti eseménysorozatában egyébként sem látszana szükségnek nagyobb szabású zenei rendezvényekkel feltölteni a zsúfolott műsornapot: a szerdai esti koncertet már szolidabb érdeklődés fogadta. Anélkül, hogy akár vázlatosan is értekeznénk a koncertprogramot, megjegyeznénk, ilyen tagolással és választékkal, ahogyan a Muzsikáló udvar és az orgonaestek épültek be a nagy nyári programba, a jövőben is érdemes nyári hangversenyeket tervezni.

A szegedi városháza udvara csendes, intim környezetével, hangmegtartó akusztikájával a kamaramuzsiká-

nak és híveinek ideális találkozóhelyévé vált. Sajnos, a szerdai koncert némiképp alatta maradt a várakozásnak, a Vaszy Viktor vezette szegedi kamarazenekar farsadit együttes benyomását keltette, mely valószínűleg abból fakad, hogy a kimerítő évad után szabadtéri előadásokon is játszottak. Tulajdonképpen a barokk muzsika fegyelmét, a hangzás kiegyenlítetttségét, feszeségét kérhetjük számon — Wagner Siegfried idilljének tolmácsolására alig lehet panasz. Miként a szolistákra sem, Banda Edére (aki Chr. Bach c-moll gondolkaversejénét játszotta poetikusan szép hangon) vagy a IV. Brandenburgi versenyben közreműködő Várnagy Lajosra (hegedű) és a két fuvolistára, Román Zoltánra, Szász Istvánra.

N. I.